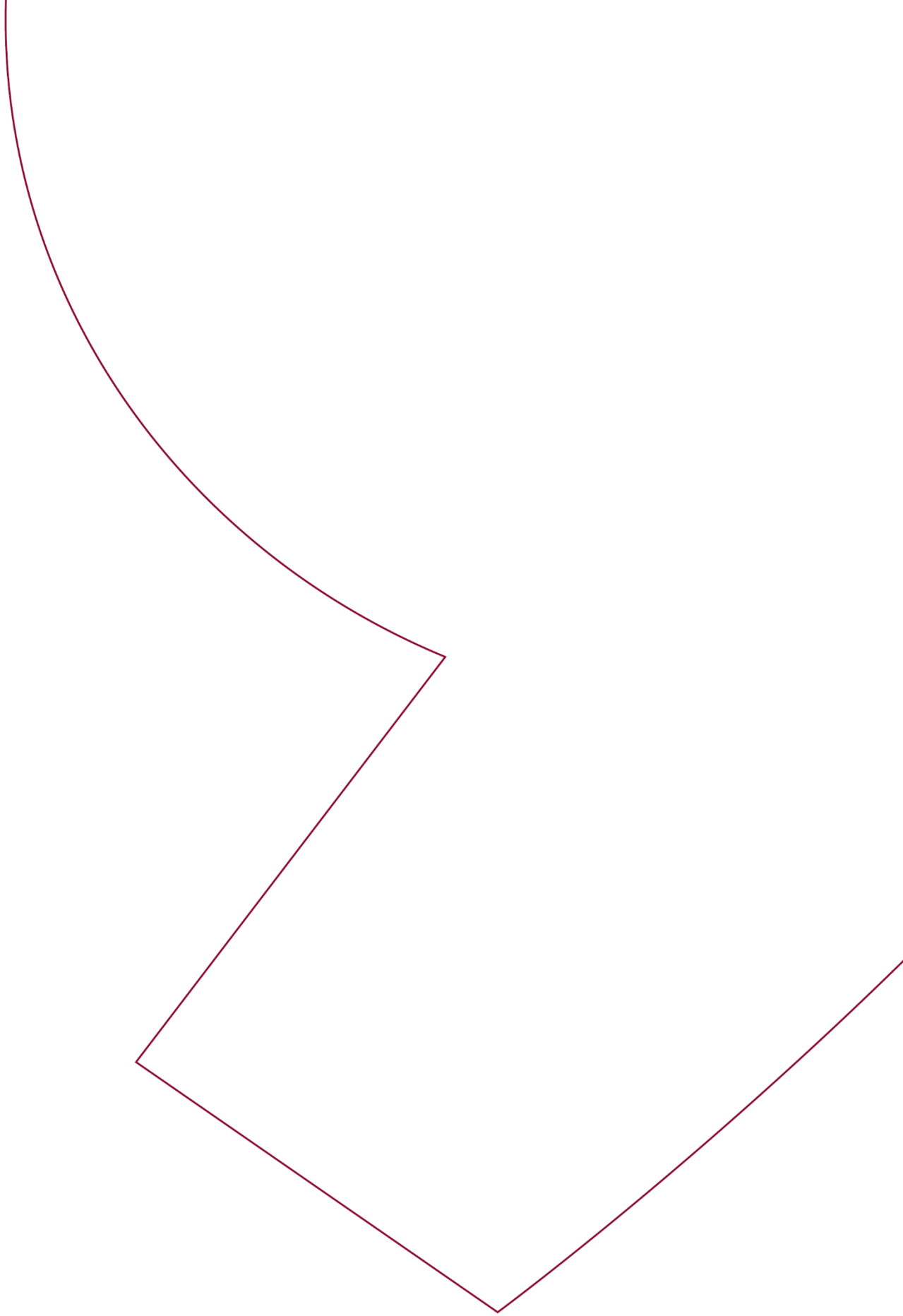

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding Communicatie
voltijd/deeltijd (flex)

Fontys Hogeschool

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding Communicatie
voltijd/deeltijd (flex)

Fontys Hogeschool

Fontys Hogeschool Economie en
Communicatie

CROHO nr. 34405

Hobéon Certificering & Accreditatie

Datum

15 maart 2023

Auditpanel

Dhr. Drs. F. Vriens

Mevr. S. Oom

Dhr. R. van Maanen

Mevr. T. de Haas

Secretaris

Mevr. I.A.M. van der Hoorn MSC

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	2
3.	INLEIDING	5
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	8
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	25
6.	AANBEVELINGEN	26
BIJLAGE I	Scoretabel	27
BIJLAGE II	Programma, werkwijze en beslisregels	28
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten	32
BIJLAGE IV	Panelsamenstelling	33

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Fontys Hogeschool <i>Fontys Hogeschool Economie en Communicatie (FHEC)</i>
status instelling	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief, 30 augustus 2019
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Communicatie
registratienummer croho	34405
domein/sector croho	Economie
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Bachelor
graad en titel	Bachelor of Arts
aantal studiepunten	240
afstudeerrichtingen	Communicatie Advertising International Communication Management
locatie	Eindhoven
varianten	Voltijd Flexibele deeltijd (uitfaserend)
onderwijstaal	Nederlands Engels voor ICM
datum audit / opleidingsbeoordeling	22 november 2022

2. SAMENVATTING

De hbo-bacheloropleiding Communicatie omvat een studielast van 240 EC en behoort tot Fontys Hogeschool Economie en Communicatie (FEHC) in Eindhoven. Studenten worden voorbereid op een functie als communicatieprofessional. Zij kunnen na hun studie onder andere aan de slag als communicatieadviseur, social media manager, marketingmanager of Search Engine Optimization (SEO)-specialist. Afgestudeerden komen zowel terecht bij organisaties in het publieke domein als bij commerciële bedrijven.

De opleiding kent drie afstudeerrichtingen: Communicatie, Advertising en International Communication Management (ICM). Het verschil tussen de programma's van Communicatie en Advertising zit voornamelijk in de vakken in het tweede jaar en in de invulling van de vrije keuzeruimtes (stage, minor, afstuderen). Het Engelstalige ICM-programma is vergelijkbaar met dat van de afstudeerrichting Communicatie, maar benadert vraagstukken altijd vanuit een internationaal perspectief.

Standaard 1. Beoogde leerresultaten

Het panel concludeert dat de opleiding Communicatie de door de beroepsvereniging Logeion gevalideerde en in het landelijk overleg (LOCO) vastgelegde zes kerncompetenties als basis neemt voor haar opleiding. Het panel vindt het sterk dat de opleiding hier zelf de competentie Persoonlijke Positionering aan toevoegt, die uiting geeft aan het belang dat de opleiding hecht aan het centraal stellen van de mens (zowel bij de ontwikkeling van communicatiemiddelen als in de opleiding). De kerncompetenties representeren het bachelorniveau zoals aangeduid door de Dublin Descriptoren. En met haar nieuwe ambitieuze profilering op maatschappelijke vraagstukken toont de opleiding veel oog voor de aansluiting bij het werkveld in de Brainportregio.

De visie die de opleiding hanteert op onderzoekend vermogen, als basis voor al het werk van de communicatieprofessionals, is passend. Ditzelfde geldt voor de visie op internationalisering, die kracht wordt bijgezet door de aanwezigheid van de afstudeerrichting International Communication Management.

Het panel meent op basis van het bovenstaande dat de opleiding aantoont te voldoen aan de basiskwaliteit en komt voor Standaard 1 dan ook tot het oordeel 'voldoet'.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

Het panel stelt vast dat middels een zogenoemd KLOTS-schema voor alle drie de afstudeerrichting inzichtelijk is gemaakt dat de kwalificaties, leerdoelen, onderwijsseenheden, toetsing en studiepunten zich op samenhangende wijze tot elkaar verhouden. De kerncompetenties uit het LOCO zijn op navolgbare wijze uitgewerkt in leerdoelen per niveau (propedeuse, hoofdfase, afstudeerfase).

De programma's van de drie afstudeerrichtingen zijn vormgegeven langs de lijnen van vier thematische perspectieven: (i) Reputatie & Relatie, (ii) Branding & Activatie, (iii) Content & Creatie, en (iv) Media. De opleiding zorgt mede hierdoor voor een samenhangende onderwijsprogramma, dat studenten in staat stelt hun eigen passies te ontdekken en dat tegelijkertijd toewerkt naar realisatie van de competenties op hbo-bachelorniveau.

De studiebegeleiding is erop afgestemd studenten te ondersteunen bij de vele keuzes die zij in de opleiding kunnen maken. De begeleiding van ICM-studenten bij de opstart van de afstudeerfase verdient nog iets meer aandacht. De opleiding zet zich in om het studentenwelzijn te bevorderen.

De oriëntatie op de beroepspraktijk is stevig ingebed in de opleiding en het panel is enthousiast over de samenwerking met werkveld en onderzoekers in de hybride leeromgevingen. Ook de

focus op regionale maatschappelijke vraagstukken is duidelijk terug te zien in het programma. De opleiding besteedt voldoende aandacht aan onderzoekend vermogen. In relatie tot internationalisering kunnen de afstudeerrichtingen Communicatie, en in het bijzonder Advertising, nog veel meer profiteren van de aanwezigheid van ICM.

Het panel is onder de indruk van de wijze waarop de opleiding continu, maar op gecontroleerde wijze, werkt aan vernieuwing van de opleiding door bijvoorbeeld de introductie van elementen van high impact learning en de daarmee gepaard gaande aanpassingen in programma, didactiek en toetsing. De docenten hebben hier een belangrijke en positieve rol in. Zij zijn gekwalificeerd, bevoegen, begaan met hun studenten en beschikken bovendien over relevante werkleveldervaring en -contacten. De ICM-docenten beheersten de Engelse taalvaardigheid in voldoende mate.

De informatievoorziening en materiële voorzieningen zijn op orde.

De bevindingen met betrekking tot Standaard 2 zijn positief. Het panel stelt vast dat de opleiding ruimschots blijkt geeft te voldoen aan de basiskwaliteit. Dit maakt dat het panel voor deze standaard komt tot het oordeel 'voldoet'.

Standaard 3. Toetsing

In het oordeel weegt het panel mee dat de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsen, dat zij stapsgewijs en zeer secuur aanpast aan het gehanteerde didactisch concept (high impact learning). Ondanks dat er veel in beweging is op het gebied van toetsing, is de opleiding door de inzet van pilots en evaluaties met alle relevante stakeholders, in control. De opleiding beschikt bovendien over een uitgebreid arsenaal aan adequate borgingsmechanismen, waarmee zij de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toetsing bewaakt.

De toets- en examencommissie weten wat er speelt binnen de opleiding en dragen nadrukkelijk bij aan de kwaliteitsborging van de toetsing. Door de inzet van de reviewboard en periodieke kalibratiesessies met afstudeerbeoordelaars, borgt de examencommissie het eindniveau naar behoren. En daar waar verbeterpunten zijn, constateert zij deze en wordt er op geacteerd (bv. feedback geletterdheid).

Het panel is enthousiast over de werkwijze en gemaakte keuzes met betrekking tot toetsing van de opleiding, de toets- en de examencommissie en ziet dat dit resulteert in een stevig systeem van toetsen en beoordeling. Het panel komt op standaard 3 dan ook tot het oordeel 'voldoet'.

Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten

Het panel komt tot de slotsom dat de studenten met hun afstudeerportfolio's aantonen dat zij de beoogde leerresultaten realiseren. Bovendien is het panel, evenals het werkveld, positief over de relevantie van de beroepsproducten voor de beroepspraktijk. De complexiteit van de opdrachten verdient in een aantal gevallen nog aandacht. Hiervoor heeft de opleiding reeds een passende maatregel ingevoerd, waarbij de opdrachten vooraf worden gecheckt op complexiteit. De navolgbaarheid van de beoordelingen kan nog verder worden vergroot. Op basis van de afstudeerportfolio's concludeert het panel dat de studenten worden opgeleid voor het brede werkveld van communicatie en van advertising. De afgestudeerden worden door het werkveld nadrukkelijk herkend als studenten Fontys Communicatie in Eindhoven. Ook de studenten zelf zijn content met de kennis en vaardigheden die zij tijdens hun opleiding hebben opgedaan. Zij kunnen hiermee in de praktijk goed uit de voeten.

Gelet op de conclusie van het panel dat de studenten de beoogde leerresultaten realiseren, komt het voor standaard 4 tot het oordeel 'voldoet'.

Algemene conclusie:

De bacheloropleiding Communicatie van Fontys Hogeschool Economie & Communicatie voldoet volgens het panel met haar drie afstudeerrichtingen op de vier onderzochte standaarden aan de basiskwaliteit. Op basis van de beslisregels van de NVAO komt het panel tot een positief advies over de kwaliteit van de opleiding.

Na instemming van de panelleden is dit rapport vastgesteld door de voorzitter op 13 maart 2023.

3. INLEIDING

Fontys Hogeschool biedt de opleiding Communicatie aan binnen een drietal van haar instituten. Het gaat om Fontys Economische Hogeschool Tilburg (FEHT) en Fontys Academy for Creative Economy (FACE) in Tilburg en Fontys Hogeschool Economie en Communicatie (FHEC) in Eindhoven. Vanwege de binnen Fontys gekozen besturingsfilosofie kennen de opleidingslocaties een relatief grote mate van onafhankelijkheid ten opzichte van elkaar. Dit komt vooral tot uiting in verschillen in profilering en in de programma's als concrete vertaling van het betreffende competentieprofiel van de Communicatie-opleiding. Dit leidt binnen dezelfde licentie tot verschillende specialisaties van het Communicatie-programma, die alle uiteindelijk resulteren in de graad Bachelor of Communication.

Op de diverse locaties is niet alleen sprake van verschillende profileringen, maar ook van afzonderlijke docententeams en opleidingsspecifieke voorzieningen. Om die reden is gekozen voor aparte visitaties en rapportages per opleidingslocatie. Het auditteam heeft de opleidingen van FEHT, FHEC en FACE op respectievelijk 22, 24 en 29 november 2022 gevisiteerd, telkens in een iets gewijzigde – op de specialisaties toegesneden - samenstelling.

De drie instituten hebben in de loop der jaren gekozen om de CROHO-licentie voor de opleiding Communicatie in te zetten voor sterk in ontwikkeling zijnde marktsegmenten waar behoefte bestaat aan op de sector gerichte communicatieve kennis. Dit resulteert in Communicatie-opleidingen met eigen specialisaties die op de volgende wijze zijn te typeren:

FEHT Communicatie:

1. **Communicatie**, deze specialisatie richt zich binnen het domein Communicatie op de vraag "Hoe gaan merken via media een relatie aan met mensen?".
2. **SPECO Sportcommunicatie** deze specialisatie richt zich op het domein Communicatie, toegespitst op marketing en communicatie binnen de sport branche.

FHEC Communicatie:

3. **Communicatie**, binnen deze specialisatie ligt de nadruk op de rol van communicatieadviseur en het belang van die functie voor de continuïteit en groei van een bedrijf of organisatie.
4. **Advertising**, deze specialisatie is gericht op de advertisingwereld, met het ontwikkelen van concepten, het maken van campagnes en copywriting.
5. **International Communication Management (ICM)**, een Engelstalige internationale afstudeerrichting waar studenten van over de hele wereld zich richten op communicatie in de internationale markt.

FACE Communicatie:

6. **International Event, Music & Entertainment Studies (CO-IEMES)**, deze opleiding richt zich op het domein Communicatie, toegespitst op het ontwikkelen van creatieve concepten in de creatieve economie, waaronder de Event, Music en Entertainment branche. CO-IEMES transformeert vanaf 2022-2023 gefaseerd naar CO-CCC: Communicatie – Creative Concepts for Communicatie, startend met de propedeuse in september 2022.

Het onderhavige rapport bevat de neerslag van de uitkomsten van het auditproces bij de Communicatie-specialisaties (3, 4 en 5) die aan de Fontys Hogeschool Economie en Communicatie in Eindhoven worden aangeboden.

De uitkomsten van het auditproces bij Fontys Economische Hogeschool Tilburg en Fontys Academy for Creative Industries, zijn met het oog op de interne samenhang van iedere beoordeling en de neerslag daarvan, in separate rapporten opgenomen.

De Communicatie-opleidingen van Fontys Hogescholen maken onderdeel uit van een visitatiegroep met Hogeschool Utrecht en Inholland.

Fontys Hogeschool Economie en Communicatie

Fontys Hogescholen heeft haar opleidingen ondergebracht in instituten. De opleiding Communicatie wordt in Eindhoven aangeboden door Fontys Hogeschool Economie en Communicatie (FHEC). Naast Communicatie biedt FHEC nog elf andere opleidingen aan in het economisch domein, waaronder Commerciële Economie, International Business en Bedrijfskunde.

Opleiding Communicatie

Afstudeerrichting Communicatie

Als onderdeel van de opleiding Communicatie (695 ingeschreven studenten) biedt FHEC de afstudeerrichting Advertising aan. In deze richting worden momenteel 74 studenten opgeleid als conceptontwikkelaar/copywriter in de creatieve sector.

International Communication Management

Naast de voltijdbacheloropleiding Communicatie wordt sinds 2019 de Engelstalige internationale afstudeerrichting International Communications Management (ICM) aangeboden. Deze opleiding groeit qua studentaantallen en telt momenteel 160 studenten uit 31 verschillende landen.

Flexibele deeltijdvariant

De Communicatie-opleiding biedt binnen Fontys Pro Economie (FPE) ook een flexibele deeltijdvariant voor professionals. Daar staan 25 communicatiestudenten ingeschreven. Deze opleiding wordt vanaf het huidige studiejaar uitgefaseerd. Marktonderzoek wijst uit dat de professionele markt voor communicatie-bachelors krimpt. Het aandeel van de opleiding Communicatie bij FPE is klein. Daarom is besloten de flexibele deeltijdopleiding uit te faseren, waarbij er voor de huidige studenten maatwerk wordt geboden om de kwaliteit en het eindniveau te waarborgen.

In oktober 2020 heeft, in het kader van het Experiment Leeruitkomsten, een extra beoordeling plaatsgevonden van de flexibele deeltijdvariant van de opleiding Communicatie. De uitkomst hiervan was positief. Vanwege de uitfasering van deze opleidingsvariant kijkt het huidige panel vooral naar de zorgvuldigheid waarmee FHEC de opleiding uitfaseert en zittende studenten de gelegenheid biedt om de opleiding succesvol af te ronden. Het panel heeft hiertoe onder meer enkele eindproducten van de flexibele deeltijd bekeken en in de gesprekken – met name met het management – vragen over gesteld.

Vorige accreditatie

Het auditpanel dat de audit uitvoerde in 2016 beoordeelde de opleiding Communicatie op alle onderdelen als 'voldoet'. Wel noemde het panel een aantal concrete verbeterpunten of aanbevelingen, waarmee de opleiding aan de slag is gegaan.

Bevindingen auditpanel 2016	Doorgevoerde verbetermaatregelen
Neem internationalisering expliciet op in de eindkwalificaties	<ul style="list-style-type: none">• Focus op internationalisering in de eindkwalificaties• Internationale opleidingsvariant
Meer aandacht voor de digitale voorzieningen en de online campus	<ul style="list-style-type: none">• Begonnen met het werken in Canvas• De online campus verder doorontwikkeld

Neem 'taalniveau' op in de beoordelingsformulieren van de eindwerken	<ul style="list-style-type: none"> • Opgenomen in de rubric
Meer focus op het 'adviesgedeelte' in de eindwerken	<ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe manier van afstuderen zorgt ervoor dat studenten in het werkveld opereert en meer actief bezig is met adviseren

In het onderstaande rapport beschrijft het auditpanel onder standaard 1, 2, 3, en 4 daar waar relevant zijn bevindingen met betrekking tot de hierboven beschreven punten.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

Beoogde leerresultaten

De hbo-bacheloropleiding Communicatie van FHEC hanteert voor al haar afstudeerrichtingen het door het Landelijk Overleg Communicatieopleidingen (LOCO) geformuleerde competentieprofiel. Dit competentieprofiel is afgestemd op de beroepscompetentieprofielen van Logeion, de beroepsvereniging voor communicatieprofessionals. Het profiel biedt een overzicht van het landschap en gereedschap van de (toekomstig) communicatieprofessional.

Het door het LOCO opgestelde competentieprofiel is in 2019 herzien. Het is gericht op meer interdisciplinariteit, met focus op algemene vaardigheden als nieuwsgierigheid, samenwerken, creativiteit, kritisch denken en experimenteerdrijf. Het door het LOCO herijkte competentieprofiel bestaat uit zes competentiegebieden, te weten: (i) Context & Strategie, (ii) Doelgroep & Gedrag, (iii) Concept & Creatie, (iv) Planning & Organisatie, (v) Overtuiging & Draagvlak, en (vi) Verbinding en Begeleiding.

Het competentieprofiel is gevalideerd door Logeion – de beroepsvereniging van communicatieprofessionals – en besproken met de werkveldcommissies van de verschillende bij het LOCO aangesloten hogescholen. De opleiding Communicatie van FHEC heeft de competentiegebieden overgenomen en als kerngebieden geïntegreerd in de opleiding¹. Gelet op de profilering van de opleiding heeft zij hier een eigen, zevende competentie aan toegevoegd. Het betreft de competentie Persoonlijke Positionering. (Meer hierover onder Profilering.)

De opleiding houdt haar beoogde leerresultaten actueel door periodiek overleg met de eigen werkveldcommissie (ook wel Critical Connectors genoemd), bespreking binnen het LOCO en afstemming met Logeion.

Oriëntatie en niveau

In het door het LOCO opgestelde document 'LOCO-opleidingsprofiel' is reeds een koppeling gemaakt met de Dublin Descriptoren. Per Dublin Descriptor is middels een kruistabel inzichtelijk gemaakt waar de betreffende descriptoren terugkomen.

De opleiding heeft in een schema de zeven competentiegebieden uitgewerkt in leerdoelen op drie niveaus: propedeuse-, hoofd- en afstudeerniveau. Het auditpanel heeft de leerdoelen bestudeerd en herkent een duidelijke niveauopbouw. Bovendien ziet het panel in de niveaubeschrijvingen de kenmerken van de Dublin Descriptoren op bachelorniveau terug. Daarmee is het bachelorniveau gewaarborgd.

¹ De opleiding werkt nog aan volledige implementatie van het herijkte LOCO competentieprofiel in het programma. Zie meer informatie hierover in standaard 2.

Hieronder ter illustratie de uitwerking van het één van de leerdoelen behorend bij het kerngebied Doelgroep & Gedrag:

Niveau 1 (propedeuse)	Niveau 2 (hoofd fase)	Niveau 3 (afstudeerfase)
Je brengt doelgroepen in kaart op basis van kwalitatief en kwantitatief onderzoek en segmenteert deze op basis van verschillende segmentatiemethodes. Je maakt je keuzes inzichtelijk door het creëren van persona.	Je brengt attitudes, behoeftes en percepties van doelgroepen in kaart op basis van kwalitatief en kwantitatief onderzoek. Je onderbouwt een gekozen segmentatie en ontwikkelt inzichten die strategische keuzes onderbouwen.	Je hanteert data-instrumenten en (monitoring)tools waarmee doelgroepen en het gedrag van doelgroepen vanuit verschillende perspectieven in kaart worden gebracht en worden geïnterpreteerd. Je voorspelt en signaleert hierdoor communicatiekansen en/of maakt (segmentatie)keuzes die passen bij de strategie van de organisatie.

Profilering

Alle (bekostigde) Nederlandse hbo-bachelor communicatieopleidingen maken, net als FHEC, gebruik van het LOCO-competentieprofiel. Elke hogeschool kan een eigen inkleuring geven aan haar communicatieopleiding. FHEC is gevestigd in Eindhoven en richt zich sterk op de bedrijven in de Brainport regio. De opleiding Communicatie kleurt haar opleiding daarom in het bijzonder in door zich te richten op de maatschappelijke vraagstukken waar de bedrijven in de Brainport-regio voor staan. De opleiding wil studenten opleiden die "op het snijvlak van strategie en concept ideeën kunnen ontwikkelen, die beweging (transformatie en transitie) en bewegingen (collectieven) creëren". De mens en zijn beweging staan hierin centraal. Dit komt ook tot uiting in het accent dat de opleiding, met name in de latere jaren, legt op de competentiegebieden Doelgroep & Gedrag en Context & Strategie. Deze competentiegebieden zijn in het bijzonder gericht op het doorgronden en beïnvloeden van gedrag en het creëren van beweging, zo merkt het panel op.

De opleiding vindt beweging creëren in jezelf net zo belangrijk als beweging creëren bij een ander. Daarom heeft zij aan de zes competentiegebieden uit het LOCO zelf een zevende competentie toegevoegd. Het betreft de competentie Persoonlijke Positionering. Deze competentie is deels al verwerkt in de LOCO-competenties. De opleiding van FHEC wil hier echter extra nadruk op leggen. Persoonlijke Positionering is gefocust op het ontdekken van de eigen talenten en drijfveren en de vertaling hiervan naar verbindingskracht naar buiten. In het licht van de profilering vindt het panel de extra competentie een waardevolle toevoeging.

Afstudeerrichtingen

De drie afstudeerrichtingen zijn allemaal verbonden met de hierboven beschreven profilering. De afstudeerrichting Communicatie beslaat de volle breedte van het communicatievak, van interne communicatie tot SEO² en van positionering tot social media-strategieën. Ditzelfde geldt voor de afstudeerrichting ICM, die sinds 2019 wordt aangeboden en die zich daarbij specifiek richt op de internationale markt. Het panel zag dat aan de start van deze afstudeerrichting een gedegen regionaal marktonderzoek ten grondslag ligt.

² SEO staat voor Search Engine Optimisation en heeft als doel om een webpagina hoog te laten scoren in een zoekmachine, zoals Google.

De afstudeerrichting Advertising richt zich specifiek op conceptontwikkeling en reclame voor verschillende organisaties. Meestal gaan studenten aan de slag bij (reclame)bureaus. Het panel vernam dat deze afstudeerrichting van Fontys een lange geschiedenis, een landelijke bekendheid en een landelijk bereik heeft en daarmee niet specifiek gefocust is op de Brainport regio. Het panel volgt deze redenering. Ook binnen deze afstudeerrichting is er aandacht voor maatschappelijke vraagstukken en ethische kwesties (Zie ook Standaard 2).

(Visie op) onderzoekend vermogen

Een onderzoekende houding en onderzoekend en ontwerpend vermogen vormen de basis van een goede communicatieprofessional, zo meent de opleiding. “Om het gedrag van de doelgroep te doorgronden zul je onderzoek moeten doen. Zonder onderzoek kan er geen enkel product gemaakt worden”, benadrukte de opleidingsmanager. Het panel zag deze kijk op onderzoekend vermogen ook terug in de uitwerking van de competentiegebieden. Hieronder ter illustratie twee niveaubeschrijvingen, waarin de onderzoekscomponent duidelijk tot uitdrukking komt.

Doelgroep & Gedrag, Niveau 2	Je beheerst relevante dataminingstechnieken om actie, reactie en interactie tussen doelgroepen en merk of organisatie te meten en kan over de resultaten rapporteren aan het management.
Concept & Creatie, Niveau 2	Je genereert ideeën aan de hand van iteratieve methoden zoals Design Thinking of Scrum en vertaalt deze ideeën naar een betekenisvol concept.

(Visie op) internationalisering

Het LOCO hanteert het principe dat internationalisering niet specifiek te koppelen is aan één of enkele eindkwalificaties van de bacheloropleidingen Communicatie, maar als perspectief of invalshoek in veel - zo niet alle - eindkwalificaties terug zou kunnen komen.

FHEC heeft internationalisering als speerpunt benoemd en ook de opleiding Communicatie zelf hecht belang aan het opleiden van studenten die zich kunnen bewegen in een interculturele dan wel internationale omgeving. Dit geldt niet alleen voor de studenten van de afstudeerrichting ICM, maar voor alle Communicatie-studenten. De opleiding meent dat dit inherent is aan de Eindhovense Brainport regio, waarin zeer veel internationale bedrijven actief zijn. Het panel kan deze redenering goed volgen en ondersteunt deze visie op internationalisering. Dit komt tot uiting in een aantal niveaubeschrijvingen.

Doelgroep & Gedrag, Niveau 3	Je begrijpt (inter)culturele en psychologische factoren die van invloed kunnen zijn bij keuzes, emoties en motivaties van doelgroepen om ervoor te zorgen dat de communicatie zo effectief mogelijk wordt uitgevoerd, geïnterpreteerd en eventueel aanzet tot gewenst gedrag.
Context & Strategie, Niveau 3	Je signaleert interne en externe ontwikkelingen die relevant zijn voor de strategie van een organisatie, zowel internationale en interculturele ontwikkelingen. Je overziet en begrijpt de implicaties van de ontwikkelingen voor het organisatiebeleid. Je bent organisatiesensitief en kan daardoor het speelveld van interne en externe stakeholders in kaart brengen.

Weging en Oordeel

Het panel concludeert dat de opleiding Communicatie de door de beroepsvereniging Logeion gevalideerde en in het landelijk overleg (LOCO) vastgelegde zes kerncompetenties als basis neemt voor haar opleiding. Het panel vindt het sterk dat de opleiding hier zelf de competentie Persoonlijke Positionering aan toevoegt, die uiting geeft aan het belang dat de opleiding hecht aan het centraal stellen van de mens (zowel bij de ontwikkeling van communicatiemiddelen als in de opleiding). De kerncompetenties representeren het bachelorniveau zoals aangeduid door de Dublin Descriptoren. En met haar nieuwe ambitieuze profilering op maatschappelijke vraagstukken toont de opleiding veel oog voor de aansluiting bij het werkveld in de Brainportregio.

De visie die de opleiding hanteert op onderzoekend vermogen, als basis voor al het werk van de communicatieprofessionals, is passend. Ditzelfde geldt voor de visie op internationalisering, die kracht wordt bijgezet door de aanwezigheid van de afstudeerrichting International Communication Management.

Het panel meent op basis van het bovenstaande dat de opleiding aantoont te voldoen aan de basiskwaliteit en komt voor Standaard 1 dan ook tot het oordeel 'voldoet'.

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en geven begeleiding. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*). Indien het onderwijs in een andere taal dan het Nederlands wordt verzorgd, motiveert de opleiding deze keuze. Dit geldt ook indien de opleiding een anderstalige opleidingsnaam hanteert. Docenten beschikken over voldoende beheersing van de taal waarin zij doceren. Voorzieningen worden niet beoordeeld, tenzij deze specifiek voor de betreffende opleiding zijn getroffen.

Bevindingen

Uitwerking beoogde leeropbrengsten in programma

Zoals in standaard 1 reeds is benoemd, zijn de zeven competentiegebieden uitgewerkt in niveaubeschrijvingen voor de propedeuse-, hoofd- en afstudeerfase. De opgestelde niveaubeschrijvingen (ook wel leerdoelen genoemd) gelden voor alle drie de afstudeerrichtingen.

FHEC heeft per afstudeerrichting een zogenoemd KLOTS³-schema gemaakt, waarin is weergegeven in welke onderwijseenheden de diverse leerdoelen aan de orde komen. Het auditpanel heeft het KLOTS-schema bestudeerd. Op basis daarvan komt het panel tot de conclusie dat alle leerdoelen - en daarmee ook de beoogde leerresultaten - in het onderwijsprogramma zijn afgedekt.

De opleiding bevindt zich momenteel in een transitie. Het programma wordt waar nodig aangepast naar het nieuwe LOCO-kwalificatiemodel. Omdat de opleiding in transitie is van het oude landelijke opleidingsprofiel (inclusief competentieprofiel) naar het nieuwe profiel (inclusief kwalificatiemodel) werkt de opleiding in 2021-2022 en 2022-2023 met een conversieschema waarin voor de leerjaren 1 t/m 3 zichtbaar is gemaakt hoe het huidige programma bijdraagt aan het realiseren van de vernieuwde kwalificaties. Het panel heeft het conversieschema bestudeerd en geconcludeerd dat ervoor is gezorgd dat de studenten in staat worden gesteld de vernieuwde kwalificaties te realiseren.

Ontwikkeling en actualiteit programma

Zoals de opleiding ernaar streeft om mensen in beweging te krijgen en wil bijdragen aan positieve veranderingen, zo is zij zelf ook in transitie. Het panel ziet dat de opleiding het principe 'Practice what you preach' waarmaakt. Het panel stelt ook vast dat management en docenten continu nadenken over welke kant zij op willen en hier ook uitvoering aan geven. De gevoerde gesprekken maken het panel duidelijk dat sprake is van een zeer ambitieus docententeam, dat vanuit passie en intrinsieke motivatie het onderwijs continu wil verbeteren. Door gebruik te maken van pilots, zorgt de opleiding ervoor dat dit altijd op een gecontroleerde manier en ook voortvarend gebeurt.

Momenteel werkt de opleiding aan aanpassing van zowel het programma als de toetsing (zie verder Standaard 3) van de drie afstudeerrichtingen. De opleiding werkt onder meer aan gefaseerde invoering van een aangepast programma naar aanleiding van het geactualiseerde LOCO-profiel, de implementatie van de nieuwe strategie van FHEC in het onderwijs, de groei

³ KLOTS staat voor Kwalificaties, Leerdoelen, Onderwijs, Toetsing, Studiepunten.

naar het werken aan maatschappelijke vraagstukken, de samenwerking in hybride leeromgevingen en de vernieuwde didactiek.

Het panel merkt op dat ook de Critical Connectors⁴ zeer nauw betrokken zijn bij de opleiding. Vier keer per jaar komen zij samen en denken mee over de ontwikkelrichting en bieden hier ook suggesties voor aan. Zo hebben de Critical Connectors onder meer gepleit voor een nieuwe vorm van afstuderen met beroepsproducten (zie Standaard 3) en ook voor de actualisatie van het curriculum en voor casussen en opdrachten leveren zij input.

Keuze voor afstudeerrichtingen

Studenten kiezen direct in het eerste jaar voor de afstudeerrichting Communicatie (incl. Advertising) of voor de afstudeerrichting ICM. Die twee richtingen zijn vanaf het begin van elkaar gescheiden, omdat het onderwijs binnen ICM volledig in het Engels wordt verzorgd. De afstudeerrichting Advertising start feitelijk pas in het tweede jaar. Het eerste jaar is grotendeels gelijk aan de afstudeerrichting Communicatie. Studenten weten vanaf de start van de opleiding dat Advertising vanaf jaar 2 een optie is. In de derde periode van jaar 1 maken alle Communicatie-studenten kennis met Advertising. De studenten die al weten dat ze extra geïnteresseerd zijn in Advertising komen met elkaar in een speciale klas terecht met Advertising docenten, zodat zij een nog beter beeld krijgen van dat vakgebied. Als zij aan het eind van het eerste jaar nog steeds enthousiast zijn over Advertising moeten ze aan het eind van jaar 1 een portfolio opleveren met Advertising-werken waar ze trots op zijn. Er wordt jaarlijks maar één klas van Advertising gestart, omdat het werkveld geen ruimte biedt aan meer afgestudeerden op dit gebied. De docenten bepalen op basis van de portfolio's wie er in deze Advertising-klas terecht komen. Het panel sprak met docenten en met een student Advertising over het keuzeproces voor Advertising en stelt vast dat dit zeer zorgvuldig gebeurt. Hier wordt al op voorgesorteerd in het eerste jaar en uitgebreid met de student over gesproken.

Vorm en inhoud programma

Het programma van de bacheloropleiding Communicatie heeft een duur van vier jaar en omvat 240 EC. De opleiding is opgebouwd uit een propedeusefase (gericht op oriëntatie, selectie en verwijzing), een hoofdfase (inclusief stage en minor, gericht op verdieping en verbreding) en een eindfase (gericht op verdieping). Het panel ziet dat de fase-opbouw gelijk loopt met de drie niveaus waarop de competentiegebieden zijn uitgewerkt. (Zie Standaard 1.)

De inhoud van het curriculum is vormgegeven langs de lijnen van vier thematische perspectieven. Het betreft (i) Reputatie & Relatie, (ii) Branding & Activatie, (iii) Content & Creatie, en (iv) Media. Het eerste jaar is opgesplitst in vier periodes van tien weken en 15 EC, die elk één van deze thematische perspectieven als uitgangspunt hebben. Studenten maken op deze manier kennis met de verschillende gebieden die het vakgebied van communicatie behelst. Het panel waardeert deze insteek, die studenten de gelegenheid biedt te ervaren waar hun interesses liggen.

De eerste twee periodes van jaar twee van Communicatie en ICM staan respectievelijk in het teken van Branding & Activatie en van Reputatie & Relatie. Bij Advertising ligt de focus logischerwijs meer op Concept & Creatie, zo zag en hoorde het panel. Voor ICM geldt dat de volgorde net iets anders is dan bij de afstudeerrichting Communicatie en inhoudelijk zijn internationale contexten toegevoegd (zie ook kopje Internationalisering). De laatste vijf semesters kennen voor de drie afstudeerrichtingen dezelfde opzet, waarbij de volgorde en de inhoudelijke focus verschillen.

⁴ *Critical Connectors is de naam die de opleiding gebruikt voor haar Raad van Advies bestaande uit werkveldvertegenwoordigers.*

Hieronder is het programma op hoofdlijnen weergegeven. De witte cellen zijn het programma van Communicatie. In de periodes dat Advertising hiervan afwijkt, is dit weergegeven in de roze cellen. En de verschillen met ICM zijn weergegeven in blauw.

Jaar 1			
Periode 1: Media	Periode 2: Branding & Activatie	Periode 3: Concept & Creatie	Periode 4: Reputatie & Relatie (15 EC)
Jaar 2			
Periode 1: Branding & Activatie	Periode 2: Reputatie & Relatie	Periode 3 & 4 Stage	
Periode 1: Branding & Campagne	Periode 2: Mensenkennis & Campagne	Periode 3 & 4 Strategy Challenge	
Jaar 3			
Periode 1 & 2: Minor		Periode 3 & 4: Strategy Challenge	
Periode 1 & 2: Stage		Periode 3 & 4: Minor	
Jaar 4			
Periode 1 t/m 4 Afstuderen			

Het panel heeft de programma's van de drie afstudeerrichtingen nader bestudeerd. Het komt op basis daarvan tot de conclusie dat de programma's een goed doordachte opbouw kennen, die de student in staat stelt de beoogde leerresultaten stapsgewijs te behalen. Als voorbeeld noemt het panel de geleidelijke wijze waarop de opleiding het FHEC-thema digitale transformatie in het programma aan de orde brengt. In jaar 1 maken studenten kennis met begrippen als conversie en KPI's⁵. In jaar twee krijgen de studenten vervolgens een vaardighedenmodule met als doel om zelf SEO-teksten te gaan schrijven. En tijdens de Strategy Challenge leren studenten middels de zogenoemde digibox om o.a. big data te gebruiken als input voor de strategiebeoordeling. Het panel vindt dit een mooie opbouw; van kennis naar uitvoering en naar strategie.

Flexibele deeltijd

Zoals beschreven in de inleiding heeft Fontys Pro Economie (FPE) besloten om de flexibele deeltijd opleiding Communicatie uit te faseren. Er zijn een paar studenten die hun eerste jaar aan het afronden zijn. De overige studenten zitten in de hoofdfase. De studenten mogen zelf de volgorde kiezen waarin zij de Eenheden van Leeruitkomsten (EvL's) willen volgen. Zij worden hierin intensief begeleid door twee studietoelichters, zo vernam het panel. Deze studietoelichters kijken samen met de student naar wat zij nog moeten behalen en welke volgorde het beste bij de student past. De studenten volgen de lessen samen met studenten van de flexibele deeltijddopleidingen Commerciële Economie en Bedrijfskunde. Inhoudelijk worden de Communicatie-studenten bij iedere EvL persoonlijk begeleid door een tutor, die erop let wanneer de student specifieke communicatie informatie nodig heeft. Hiervoor biedt de opleiding maatwerk aan. Het panel concludeert dat FPE de begeleiding van studenten die nog in de flexibele deeltijddopleiding volgen, zeer nauwgezet begeleiden en hen in de gelegenheid stellen de opleiding succesvol af te ronden.

Didactiek

FHEC heeft in de uitwerking van haar instituutsvisie, waarin de nadruk ligt op actueel en intensief onderwijs, verschillende didactische principes van high impact learning geïntroduceerd. Aan de hand hiervan wordt nieuw onderwijs ontworpen, uitgevoerd en worden studenten

⁵ KPI staat voor Key Performance Indicator

begeleid. Het panel ziet deze aanpak onder meer terug in het onderwijs dat kleinschalig is ingericht, specifiek gericht op interactie. Dit wordt bewerkstelligd door werkcolleges in kleine groepen en veel interactieve practica. De introductie van high impact learning is ook te herkennen in de overgang van kennistoetsen naar beroepsproducten die studenten uitvoeren voor echte opdrachtgevers (zie Standaard 3). Deze overgang, die gefaseerd wordt geïmplementeerd startend in jaar 1 en 2, komt voort uit de constatering van de opleiding dat zij aan 'teaching for the test' deed. In het herziene curriculum worden studenten aangezet om zelf op zoek te gaan naar literatuur, zelf kennis op te doen en dit direct toe te passen in de totstandkoming van hun beroepsproduct. Een hiermee gepaard gaande wijziging is dat docenten steeds minder frontaal lesgeven en een meer coachende rol aannemen. Studenten zijn hierdoor veel meer zelf verantwoordelijk voor hetgeen ze (willen) leren. Het panel vindt dit een mooie ontwikkeling, waarbij studenten zich bovendien richten op de leerlijn Persoonlijke Positionering en worden ondersteund tijdens studieloopbaanbegeleiding.

In de afstudeerrichting ICM wordt bovendien in de didactische aanpak, veel meer dan in de Nederlandse afstudeerrichtingen, gebruik gemaakt van de normen en waarden van verschillende studenten om de interculturele component te versterken. Zo worden studenten uit verschillende landen gevraagd hoe er vanuit hun cultuur wordt gekeken naar bijvoorbeeld een bepaalde reclamecampagne. Door hierover met elkaar in gesprek te gaan vergroten studenten hun culturele sensitiviteit. Het panel vindt dit een zeer waardevolle aanpak.

Internationalisering

Met de Brainportregio als voornaamste 'afzetgebied', is het voor de opleiding Communicatie belangrijk studenten af te leveren die zijn voorbereid om te werken in een internationale setting. In het programma speelt de opleiding hier op in door aandacht te besteden aan internationale casussen. Ook krijgen de studenten van alle afstudeerrichtingen les in Engelse taalvaardigheid, komen in alle leerlijnen relevante internationale aspecten van het betreffende vak aan de orde en wordt er gebruik gemaakt van internationale literatuur.

Het panel is positief over de bevinding dat binnen ICM iedere opdracht een internationale dimensie heeft. Docenten kiezen er bijvoorbeeld bewust voor om een opdracht in te brengen over Netflix Zuid-Korea (i.p.v. Netflix Nederland). En één van de ICM-studenten vertelde dat zij momenteel een opdracht uitvoert voor een gemeente om de communicatie naar niet-Nederlandstalige inwoners vorm te geven en er daarbij nadrukkelijk op te letten dat de communicatie ervoor zorgt dat deze inwoners zich welkom en thuis voelen in de gemeente.

De opleiding Communicatie heeft recent een aantal extra internationale componenten aan het curriculum toegevoegd. Zij biedt alle studenten die daarin geïnteresseerd zijn de gelegenheid om een buitenlandse stage of minor te kiezen. Ook kunnen alle studenten – ook die van Communicatie en Advertising – er zelf voor kiezen om een internationale opdracht te doen tijdens de eerste drie semesters. Daarnaast zijn vakken toegevoegd als interculturele communicatie in semester 3 en Engels in jaar 1 (speaking) en jaar 2 (business writing).

Het panel vroeg de studenten van de verschillende afstudeerrichtingen in hoeverre er in hun programma aandacht is voor interculturele vaardigheden. Zoals te verwachten, is hier binnen ICM volop en onontkoombaar aandacht voor. Studenten uit verschillende landen werken met elkaar samen aan opdrachten en de didactische benadering draagt eraan bij dat studenten hun interculturele vaardigheden ontwikkelen. Het panel vernam dat ook binnen de afstudeerrichting Communicatie aandacht wordt besteed aan de ontwikkeling van interculturele vaardigheden. Dit blijkt ook uit het curriculumoverzicht waarin in het leerarrangement van de eerste periode van jaar 2 het vak interculturele communicatie is opgenomen. Binnen de afstudeerrichting Advertising is vrijwel geen aandacht voor interculturele vaardigheden, zo vernam het panel van één van de studenten en bleek ook uit het curriculumoverzicht. Het panel begreep bovendien dat er weinig tot geen contact is tussen de studenten van de Nederlandse afstudeerrichtingen en de ICM-studenten. De studenten vertelden dat alleen de feestjes van de studievereniging

gelegenheid bieden om in contact te komen met internationale studenten. Het panel vindt het een gemiste kans dat de opleiding niet meer gebruik maakt van de aanwezigheid van de internationale studenten door gezamenlijk aan projecten te werken, en daarmee zowel de internationale als de interculturele component binnen de Nederlandstalige afstudeerrichtingen te vergroten. Tegelijkertijd leest het panel in het Zelfevaluatierapport van de opleiding terug dat zij zich ervan bewust is, dat zij meer profijt kan halen uit de aanwezigheid van ICM en dat de zichtbaarheid van alle internationale mogelijkheden verder vergroot dient te worden. Het panel heeft er vertrouwen in dat de opleiding hier werk van gaat maken.

Oriëntatie op de praktijk

Vanuit het didactisch concept hecht de opleiding waarde aan het opdoen van beroepsvaardigheden en het werken aan authentieke vraagstukken. Het panel stelt vast dat zij hier op een aantal manieren en op gedegen wijze invulling aan geeft. Op de eerste plaats werken studenten vanaf de eerste periode voor echte opdrachtgevers aan venijnige vraagstukken (wicked problems). De opleiding heeft hiertoe een groot netwerk met partners.

Ten tweede heeft FHEC op drie gebieden, die door het werkveld zijn aangeduid als belangrijke ontwikkelingen, hybride leeromgevingen ontwikkeld. Het betreft de gebieden: circulaire transitie, veerkrachtige steden en digitale transformatie. In deze hybride leeromgevingen werken studenten tijdens opdrachten, stages en/of afstuderen samen met docenten, onderzoekers en werkveldpartners samen aan opdrachten uit het werkveld.

Tevens lopen studenten een half jaar stage in het werkveld en voeren zij hun afstudeeropdracht uit voor een door hen zelf geworven opdrachtgever. Het afstuderen met beroepsproducten, dat sinds het studiejaar 2020-2021 is ingevoerd, draagt nog eens extra bij aan de oriëntatie op de beroepspraktijk.

Voor studenten die dieper in de beroepspraktijk willen duiken, is er de minor Fontys Consultancy. Hierin kunnen studenten zelf een consultancy bedrijf. Eén bedrijf zit op de High Tech Campus Eindhoven en één op Strijp-S, waar veel bedrijven uit de creatieve sector zijn gevestigd. In onderlinge afstemming worden in de hybride leeromgevingen de grotere vragen opgepakt en door de studenten van Fontys Consultancy worden de kleinere opdrachten uitgevoerd.

De Critical Connectors helpen de opleiding om scherp te blijven op ontwikkelingen in het werkveld. Het viel de commissie op dat vrijwel alle leden van de Critical Connectors zelf aan de opleiding hebben gestudeerd of hebben lesgegeven. Het panel geeft de opleiding om – in het kader van diversiteit en variëteit in perspectieven – wellicht ook vakgenoten uit te nodigen die geen Fontys-achtergrond hebben.

Onderzoekend vermogen

Het panel sprak met studenten over de wijze waarop zij in aanraking komen met onderzoek. Zij vertelden dat ze in jaar 1 en 2 les krijgen in onderzoeksvaardigheden, die ze benutten in de projecten die ze uitvoeren. Onder andere in de hybride leeromgevingen werken studenten samen met onderzoekers en het werkveld aan het oplossen van vraagstukken. Het panel zag in de bestudeerde tussenproducten en eindwerken, dat studenten op een passende manier onderzoek benutten ten behoeve van hun projecten.

Het panel woonde tevens een presentatie bij over het onderzoeksproject 'Patatje met', waarbij onderzoekers samen met enkele studenten in een snackbar buurtbewoners op een laagdrempelige manier via een dobbelspel interviewden. Doel hiervan was te achterhalen wat bewoners van hun buurt vinden en wat zij graag zouden willen veranderen. Het panel vond het mooi te horen hoe studenten leren om onderzoek toe te spitsen op de doelgroep en zou een grotere groep studenten toewensen dat zij in dit soort onderzoeken kunnen participeren. Het panel onderschrijft dan ook de ambitie van de opleiding om de verbinding met de lectoraten te versterken.

Docententeam

Het docententeam, bestaande uit 62 medewerkers, verzorgt met elkaar het onderwijs voor alle drie de afstudeerrichtingen. De docenten zijn hiertoe ruim voldoende gekwalificeerd, ziet en hoort het panel. Zij hebben veelal een masteropleiding afgerond (ongeveer 80%). Drie docenten zijn gepromoveerd. De opleidingsachtergronden van de docenten sluiten aan bij de vakgebieden van Communicatie. Zo zijn docenten o.a. opgeleid in Communicatiewetenschappen, Bedrijfscommunicatie, Nederlandse Taal- en Letterkunde, Interculturele Communicatie, Sociale Psychologie, Innovatie Management, Political Communication en Management, Culture & Change.

Het panel vroeg de docenten naar recente scholingsactiviteiten die zij hebben gevolgd. Uit de antwoorden werd het panel duidelijk dat de opleiding hier ruimschoots aandacht aan geeft. De docenten vertelden dat ze maar hoeven te vragen of ze een bepaalde scholing mogen volgen en dan is het antwoord vrijwel altijd positief. Zo zijn er docenten die Cambridge Engels hebben gevolgd, is er vorig jaar collectief aandacht geweest voor coaching van docenten op de nieuwe didactiek. Ook is er extra tijd beschikbaar voor docenten om in duo's te werken teneinde van en met elkaar te leren. Daar staat tegenover dat docenten ook aangeven dat ze het druk hebben, waardoor zij de professionaliseringsmogelijkheden soms niet optimaal benutten.

Het viel het panel verder op dat een aanzienlijk deel van de docenten (zo'n 30%) nog steeds werkzaam is in de praktijk, onder meer als creatief strateeg. Veelal hebben zij een eigen bedrijf. De opleiding biedt docenten de mogelijkheid om hiertoe hun tijd, waar mogelijk, flexibel in te vullen.

Het panel sprak met een uitgebreide vertegenwoordiging van het docententeam. Uit dit gesprek kwam naar voren dat docenten door het management nadrukkelijk worden betrokken bij alle belangrijke ontwikkelingen binnen het instituut én binnen de opleiding. Op basis van de bestudeerde documentatie en de gevoerde gesprekken merkte het panel op dat er ontzettend veel beweging is binnen de opleiding Communicatie (zie kopje 'Ontwikkeling en actualiteit programma'). Het panel was heel benieuwd hoe de docenten al deze ontwikkelingen ervaren. Desgevraagd vertelden de docenten dat er inderdaad veel gebeurt binnen de opleiding, maar dat zij volledig achter alle ontwikkelingen staan en deze ook met enthousiasme aanpakken. Het panel merkt op dat het management echt tijd en geld investeert in draagvlak van en een goede werkomgeving voor docenten. Als voorbeeld noemt het panel de open gesprekken met een aantal richtinggevende vragen, die de tweehoofdige directie van FHEC recent heeft gevoerd met groepjes van steeds ongeveer 8 docenten. De docenten waarderen deze werkwijze en het panel stelt vast dat deze werkwijze zorgt voor draagvlak en veel energie om gezamenlijk te willen werken aan het continu actualiseren en verbeteren van het onderwijs. "We zien de urgentie en vinden het gaaf", vertelde één van de docenten. Ook het gegeven dat docenten voor een heel groot deel hun eigen inzet mogen bepalen, speelt een rol in hun grote inzet en betrokkenheid, zo constateert het panel.

De studenten zijn heel erg enthousiast over hun docenten. Zo zei één van de studenten: "Ze zijn er niet alleen om je als student verder te helpen, maar ook als persoon." Een andere student vulde hierop aan dat ze bijvoorbeeld ook vragen naar hoe het met je huisdier gaat. Er is sprake van een zeer persoonlijke benadering en dit wordt door de studenten gewaardeerd. Daarbij zijn ze ook nog eens zeer benaderbaar en reageren ze adequaat op vragen. Het is het panel duidelijk dat de docenten het uitgangspunt 'de mens centraal' tot uiting brengen in de wijze waarop zij met hun studenten om gaan.

De ICM studenten krijgen les van Nederlandse docenten, maar ook van docenten uit Amerika, China en Zuid-Korea. De studenten zijn tevreden over de Engelse taalvaardigheid van hun docenten. In een eerder stadium hebben de studenten aan de opleiding aangegeven dat het Engels van sommige docenten niet op orde was. Het panel constateert dat de opleiding hier

adequaat op heeft gereageerd door deze docenten alleen nog in te zetten in de Nederlandse afstudeerrichtingen en niet meer bij ICM.

Studiebegeleiding

Het panel stelt vast dat de studieloopbaanbegeleiding op een gedegen manier is ingericht en studenten tevreden zijn over de wijze waarop hier door de opleiding invulling aan wordt gegeven. Voor de zomervakantie maken de nieuwe studenten al kennis met hun studieloopbaanbegeleider (SLB'er) en hun studieloopbaangroep. De begeleiding is in de eerste twee jaar intensief. In die jaren zijn er gezamenlijke studieloopbaanbijeekkomsten met de groep en individuele gesprekken met de SLB'er. Passend bij het uitgangspunt van de opleiding 'de mens centraal', is SLB niet alleen gericht op de studievoortgang van de student, maar focust het juist ook op de persoonlijke (talent)ontwikkeling. Er wordt gesproken over de persoonlijke drijfveren en ambities, over imago en over beroepsoriëntatie en de keuzes die daarbij passen. Na jaar 1 moet bijvoorbeeld al duidelijk zijn of een student geïnteresseerd is in en past bij de afstudeerrichting Advertising. Omdat de studenten zich gedurende de opleiding ontwikkelen tot junior professionals ligt de verantwoordelijkheid voor SLB in jaar 3 en 4 meer bij de studenten zelf en hebben ze bovendien vele mogelijkheden om hun onderwijs vorm te geven op basis van hun interesses en ambities, middels de opdrachten/opdrachtgevers die ze kiezen tijdens projecten, en de keuze voor hun minor, stageplek, eventueel honoursprogramma en afstudeeropdracht(en). Zo sprak het panel met een recent afgestudeerde studente, die vertelde veel vrijheid te hebben gekregen, mede door de nieuwe wijze van afstuderen (zie standaard 3). Zij wilde na haar studie als ZZP'er gaan werken. Zij had een coach waarmee ze kon sparren om haar eigen pad in te vullen en zij heeft van de opleiding de ruimte gekregen om tijdens haar afstuderen al te ervaren hoe het is om als ZZP'er te werken. Het panel waardeert de ruimte die de opleiding studenten hierin biedt. Docenten hebben recent scholing gevolgd op het gebied van coaching en talentontwikkeling om hun studenten te coachen en te faciliteren bij het maken van dergelijke keuzes.

Het panel heeft de studenten gevraagd naar hun ervaringen met de SLB. Zij vertelden dat ze de SLB heel fijn vinden. Dit blijkt ook uit de resultaten van de NSE 2022, waarin de begeleiding een 3.8 scoort op een schaal van 5. De studenten herkennen ook heel duidelijk de geleidelijke opbouw (of eigenlijk afbouw) waarbij ze in jaar 1 nog aan de hand worden genomen en in latere jaren de vragen meer vanuit henzelf moeten komen.

De studenten ICM noemden één ontwikkelpunt voor de studieloopbaanbegeleiding. Voor buitenlandse studenten is het soms lastig om in de afstudeerfase een opdracht te werven. Sommige studenten hebben daarbij net even iets meer begeleiding nodig, dan dat ze nu krijgen. Dat heeft met name te maken met het gegeven dat veel bedrijven toch graag Nederlands sprekende medewerkers willen. Het panel vraagt de opleiding om hier aandacht aan te besteden.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn op orde, zo concludeert het panel. Zij faciliteren de studenten in het bereiken van de beoogde leerresultaten. Het idee van een learning community is doorgezet in de fysieke leeromgeving. De muren zijn weggehaald en de werkplekken van docenten en studenten bevinden zich in één ruimte. Het studielandschap is een sfeervolle ontmoetingsplek, waardoor interactie wordt gestimuleerd.

Via de Digitale Campus hebben studenten o.a. toegang tot hun rooster, cijferoverzicht, studiehandleidingen en informatie over de toetsing. Mede naar aanleiding van opmerkingen tijdens de vorige visitatie, is de opleiding sinds begin 2022 overgegaan naar het learning management system Canvas, dat studenten bijvoorbeeld meer mogelijkheden geeft voor online portfolio-opbouw. De studenten zijn tevreden over de informatievoorziening.

Verder is het panel, net als de studenten, positief over de welzijnscoaches die de opleiding tijdens de coronapandemie heeft aangesteld en die nog steeds door de studenten te benaderen zijn als zij daar behoefte aan hebben. De stap naar de welzijnscoaches is laagdrempeliger dan de stap naar een studentpsycholoog en bovendien is de wachtlijst voor welzijnscoaching veel lager. Van de studenten waarmee het panel sprak, zijn er meerdere die gebruik maken van de welzijnscoaches.

Weging en Oordeel

Het panel stelt vast dat middels een zogenoemd KLOTS-schema voor alle drie de afstudeerrichting inzichtelijk is gemaakt dat de kwalificaties, leerdoelen, onderwijseenheden, toetsing en studiepunten zich op samenhangende wijze tot elkaar verhouden. De kerncompetenties uit het LOCO zijn op navolgbare wijze uitgewerkt in leerdoelen per niveau (propedeuse, hoofdfase, afstudeerfase).

De programma's van de drie afstudeerrichtingen zijn vormgegeven langs de lijnen van vier thematische perspectieven: (i) Reputatie & Relatie, (ii) Branding & Activatie, (iii) Content & Creatie, en (iv) Media. De opleiding zorgt mede hierdoor voor een samenhangende onderwijsprogramma, dat studenten in staat stelt hun eigen passies te ontdekken en dat tegelijkertijd toewerkt naar realisatie van de competenties op hbo-bachelorniveau.

De oriëntatie op de beroepspraktijk is stevig ingebed in de opleiding en het panel is enthousiast over de samenwerking met werkveld en onderzoekers in de hybride leeromgevingen. Ook de focus op regionale maatschappelijke vraagstukken is duidelijk terug te zien in het programma. De opleiding besteedt voldoende aandacht aan onderzoekend vermogen. In relatie tot internationalisering kunnen de afstudeerrichtingen Communicatie, en in het bijzonder Advertising, nog veel meer profiteren van de aanwezigheid van ICM.

Het panel is onder de indruk van de wijze waarop de opleiding continu, op gecontroleerde wijze, werkt aan vernieuwing van de opleiding door bijvoorbeeld de introductie van principes van high impact learning en de daarmee gepaard gaande aanpassingen in programma, didactiek en toetsing. De docenten hebben hier een belangrijke en positieve rol in. Zij zijn gekwalificeerd, bevlogen, begaan met hun studenten en beschikken bovendien over relevante werkveldervaring en -contacten. De ICM-docenten beheersen de Engelse taalvaardigheid in voldoende mate.

De studiebegeleiding ondersteunt studenten bij het maken van de vele keuzes binnen hun opleiding. De begeleiding van ICM-studenten bij de opstart van de afstudeerfase verdient nog iets meer aandacht. De opleiding zet zich in om het studentenwelzijn te bevorderen. De materiële voorzieningen zijn op orde.

De bevindingen met betrekking tot Standaard 2 zijn positief. Het panel stelt vast dat de opleiding ruimschots blijkt geeft te voldoen aan de basiskwaliteit. Dit maakt dat het panel voor deze standaard komt tot het oordeel 'voldoet'.

4.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De eisen zijn helder voor de studenten. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

Systeem van toetsing

Ten grondslag aan het systeem van toetsing van de opleiding Communicatie liggen de toetsvisie en het toetsbeleid, die zijn afgeleid van het instituutsbeleid. Het instituutsbeleid wordt momenteel herzien. Dat heeft enerzijds te maken met het feit dat FHEC een relatief nieuw instituut is⁶. Anderzijds zijn inmiddels principes van high impact learning geïntroduceerd om uitvoering te geven aan de nieuwe FHEC onderwijsvisie en ook het toetsbeleid dient hierop afgestemd te worden.

Ondanks dat het nieuwe instituutsbeleid nog niet is vastgesteld, ziet het panel dat de opleiding al zeker wel en continu werkt aan het *constructive alignment* binnen de opleiding. De eerder genoemde KLOTS-schema's van de drie afstudeervarianten maken inzichtelijk dat alle beoogde leerresultaten op meerdere momenten en op verschillende niveaus worden getoetst.

Om ook in de toetsing aan te sluiten op de nieuw geïntroduceerde didactische principes, werkt de opleiding aan nieuwe toetsvormen. Het panel waardeert de zeer gedegen wijze waarop de opleiding dit doet, met betrokkenheid van alle relevante stakeholders. Als voorbeeld noemt het panel de wens van het werkveld om het afstuderen beter aan te laten sluiten op de praktijk. In een pilotperiode, waarvoor zo'n vier jaar wordt uitgetrokken, is de nieuwe afstudeerwijze (zie verderop) zorgvuldig ontwikkeld en geïntroduceerd. Het panel vernam van diverse stakeholders dat er periodieke evaluatie plaats over de pilot met onder meer het werkveld, studenten, docenten en de toets- en examencommissie.

Kwaliteitsborging

Het panel merkt tevens op dat de opleiding beschikt over diverse werkprocessen en -procedures die maken dat validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toetsing zijn geborgd. Zo ligt er een toetsmatrijs ten grondslag aan de totstandkoming van een MC-toets, wordt bij de beoordeling van de kwaliteit van beroepsproducten en vaardighedendossiers gewerkt met rubrics met geoperationaliseerde beoordelingscriteria. Ook zijn er altijd twee docenten betrokken bij de toetsconstructie en bij de beoordeling van beroepsproducten en vaardighedenassessments. Bovendien kalibreren docenten periodiek de beoordeling van beroepsproducten, screent de toetscommissie alle toetsen voor afname, analyseert de toetscommissie alle toetsresultaten na afname (bv. vergelijking van resultaten tussen klassen) en kunnen studenten alle informatie over een toets (incl. toetsmatrijs) vinden op de online leeromgeving Canvas.

Het panel bekeek zelf diverse toetsen/opdrachten uit verschillende leerjaren en stelt vast dat de toetsen adequaat zijn vormgegeven en van passend niveau zijn. Aandachtspunt vormt de gegeven feedback. Door gebruikmaking van rubrics is de feedback in een aantal gevallen erg algemeen. Het panel vraagt de opleiding om, in aansluiting op de principes van high impact learning, aandacht te hebben voor meer persoonlijke en op maat geformuleerde feedback. De opleiding heeft dit zelf ook als verbeterpunt aangemerkt en zet komend studiejaar in op het

⁶ FHEC is in september 2019 ontstaan vanuit een fusie van de Fontys Hogescholen Communicatie, Financieel Management, Marketing & Management en Management, Economie en Recht.

verbeteren van de feedbackgeletterdheid van docenten. Het panel vindt dit een passende maatregel.

Net als de toetscommissie, speelt ook de examencommissie een prominente rol in de borging van de kwaliteit van toetsing en het eindniveau. De leden van de examencommissie vertelden het panel dat zij de ontwikkelingen op het gebied van toetsing binnen de opleiding Communicatie goed volgen. De twee belangrijkste ontwikkelingen voor de examencommissie zijn de wijzigingen in toetsing door de integratie van de kennis- en praktijklijn in jaar 1 (zie Standaard 2) en de nieuwe wijze van afstuderen in jaar 4 (zie verderop). Dat de examencommissie er bovenop zit, merkt het panel onder meer aan de interventie die zij vorig jaar bij het afstuderen heeft gepleegd om strakker te sturen op de kwaliteit van de opdrachten die studenten zelf mogen aandragen.

Het panel merkt op uit de gevoerde gesprekken en de verslagen van de examencommissie die het panel heeft ingezien, dat zij de pilots binnen de opleiding nauwgezet volgt. Zij vraagt en krijgt terugkoppeling na gedane interventies, vraagt om de uitkomsten van kalibraties en intervies. De voorzitter van de examencommissie overlegt eens per vier tot zes weken met de opleidingsmanager om goed zicht te houden op alle ontwikkelingen. Van deze overleggen worden verslagen gemaakt. De examencommissie werkt op basis van een borgingsagenda. Hierin is onder meer periodieke kalibratie met afstudeerdocenten opgenomen, evenals evaluaties met studenten en docenten. Tevens ontvangt de examencommissie input van de reviewboard, die bestaat uit seniordocenten en steekproeven neemt van de eindwerken en deze beoordeelt aan de hand van de beoordelingsformulieren.

Het panel merkt op dat de opleiding enigszins achterloop op andere opleidingen/hogescholen in den lande met betrekking tot het percentage docenten dat beschikt over de Basiskwalificaties Examinering (BKE). Desgevraagd werd in het gesprek met de toets- en examencommissie verteld dat veel docenten op dit moment de BKE volgen. Per september moet 80% van de docenten dit certificaat hebben behaald. De leden van de examencommissie zijn wel reeds allen in het bezit van de BKE en enkele van hen volgen momenteel de SKE training. Alhoewel de opleiding wellicht wat vertraagd is met deze scholingen, is het panel ervan overtuigd dat de opleiding zeer zorgvuldig omgaat met toetsing en docenten – o.a. door de samenwerking in duo's bij het opstellen van toetsen en door de vele kalibratiesessies – in staat zijn de kwaliteit van de toetsing te waarborgen. Overigens heeft een deel van de examinatoren in jaar 4 recent een assessorentraining gevolgd via Cito. Het andere deel volgt op dit moment de training en zal deze aankomend studiejaar afronden.

Afstuderen

Omdat ICM in 2019 is gestart zijn er nog geen afstudeerders. In de andere twee opleidingen is inmiddels 'het nieuwe afstuderen' geïntroduceerd. De roep hiervoor is in 2018 gekomen vanuit het werkveld. De opleiding heeft in co-creatie met het werkveld en met studenten de nieuwe werkwijze ontwikkeld en in eerste instantie met een groep van 25 studenten een pilot gedraaid in 2020-2021. Na evaluaties en aanpassingen is het nieuwe afstuderen in 2021-2022 voor alle studenten geïntroduceerd.

Het nieuwe afstuderen houdt in dat studenten tijdens het vierde jaar een portfolio samenstellen dat bestaat uit in één voor de praktijk vervaardigde beroepsproducten, die met elkaar aantonen dat de studenten de beoogde leerresultaten heeft bereikt. Studenten krijgen veel ruimte om eigen keuzes te maken in de opdrachten die ze voor hun afstuderen willen aanpakken. Het portfolio wordt door de studenten aangevuld met verantwoordingsdocumenten en reflectie-verslagen. Een assessment maakt eveneens onderdeel uit van het afstuderen. Zowel het dossiers als het mondelinge assessment worden aan de hand van een rubric beoordeeld door twee assessoren. Beide onderdelen moeten voldoende zijn.

Het panel concludeert dat de opleiding beschikt over een passende, met het werkveld afgestemde wijze van afstuderen. Voor studenten is het door de relatief grote keuzevrijheid voor de vorm en het aantal beroepsproducten soms nog wat zoeken. De opleiding heeft hier voldoende aandacht voor.

Weging en Oordeel

In zijn oordeel weegt het panel mee dat de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsen, dat de zij stapsgewijs en zeer secuur aanpast aan het gehanteerde didactisch concept. Ondanks dat er veel in beweging is op het gebied van toetsing, is de opleiding door de inzet van pilots en evaluaties met alle relevante stakeholders, in control. De opleiding beschikt bovendien over een uitgebreid arsenaal aan adequate borgingsmechanismen, waarmee zij de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toetsing bewaakt.

De toets- en examencommissie weten wat er speelt binnen de opleiding en dragen nadrukkelijk bij aan de kwaliteitsborging van de toetsing. Door de inzet van de reviewboard en periodieke kalibratiesessies met afstudeerbeoordelaars, borgt de examencommissie het eindniveau naar behoren. En daar waar verbeterpunten zijn, constateert zij deze en wordt er op geacteerd (bv. feedbackgeletterdheid).

Het panel is enthousiast over de werkwijze en de gemaakte keuzes van de opleiding met betrekking tot toetsen, over de betrokkenheid van de toets- en de examencommissie en ziet dat dit resulteert in een stevig systeem van toetsen en beoordeling. Het panel komt op standaard 3 dan ook tot het oordeel 'voldoet'.

4.4. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Functioneren in de beroepspraktijk

Op basis van de gesprekken met alumni, Critical Connectors en andere werkveldpartners stelt het panel vast dat alumni naar tevredenheid functioneren in de beroepspraktijk. Alumni komen terecht in de werkvelden waarvoor ze vanuit hun afstudeerrichting zijn opgeleid. Ze gaan aan de slag bij mooie bedrijven, zoals Universal Media Nederland en Happy Horizon. Het panel sprak eveneens met een alumna van de afstudeerrichting Advertising, die er bewust voor heeft gekozen om als ZZP'er aan de slag te gaan en dit met succes doet.

Alumni zijn tevreden over de inhoud van de opleiding en over de mogelijkheden die opleiding hen heeft geboden om zich te ontwikkelen en te profileren. De docenten zijn actief in het in stand houden van het contact met alumni. Een alumnivereniging is in 2019 opgericht. Deze kan het contact met alumni nog verder intensiveren. Het panel vindt dit een positief gegeven en moedigt de opleiding aan om de alumniactiviteiten verder uit te bouwen en hierin ook de toekomstige afgestudeerden van ICM te betrekken.

De studenten en alumni van Fontys Communicatie in Eindhoven worden door de werkveldpartners met wie het panel sprak, getypeerd als flexibel, beschikkend over een 'hands-on-mentaliteit', sociaal, in staat grote onderwerpen op te pakken en mensen met elkaar te verbinden, en met oog voor technologische ontwikkelingen zonder de mens uit het oog te verliezen. Het panel herkent deze typeringen en heeft veel waardering voor het feit dat de ambitie om 'de mens centraal' te zetten in alle facetten van de opleiding wordt doorleefd en zichtbaar is.

Eindwerken

Het panel bekeek een gestratificeerde steekproef van vijftien eindwerken. Het betrof portfolio's van de afstudeerrichtingen Communicatie (11 stuks) en Advertising (2 stuks), evenals twee Eenheden van Leeruitkomsten (EvL's) van twee studenten van de uitfaserende flexibele deeltijd opleiding. Van ICM bekeek het panel geen eindwerken, omdat deze afstudeerrichting nog geen afgestudeerden kent.

De portfolio's van Communicatie en Advertising waren allen afkomstig uit de zomer van 2022, omdat in 2021-2022 is overgestapt naar de nieuwe wijze van afstuderen met beroepsproducten per kerncompetentie. Deze portfolio's zijn daardoor het meest representatief voor de huidige gang van zaken van de opleiding.

Het panel concludeert op basis van de bestudeerde portfolio's met beroepsproducten en de EvL's dat studenten het beoogde bachelorniveau behalen. Het panel ziet hierin geen substantiële verschillen tussen de afstudeerrichtingen en varianten.

Het panel is, evenals de Critical Connectors, positief over de relevantie van de beroepsproducten voor de beroepspraktijk. In enkele eindwerken is bovendien (reeds) de profilering op maatschappelijke vraagstukken / de SDG's zichtbaar. Het panel merkt wel op dat, vermoedelijk door de nieuwe opzet van het afstuderen, er een verschil zit in de complexiteit van opdrachten. Studenten mogen per kerncompetentie zelf opdrachten werven en uitvoeren. De beroepsproducten bij sommige competenties zijn, alhoewel toereikend, als bewijsstuk soms aan de magere kant (soms zeer kleine organisaties als opdrachtgever en kleine opdracht). De

opleiding heeft dit zelf ook reeds geconstateerd en heeft hiertoe inmiddels een maatregel genomen. Deze houdt in dat alle opdrachten nu eerst worden beoordeeld op complexiteit alvorens de student ermee aan de slag gaat. Het panel heeft er vertrouwen in dat deze maatregel ervoor zal zorgen dat de beroepsproducten nog overtuigender bewijs leveren voor en inzicht geven in de capaciteiten van de studenten.

In relatie tot de ingevulde beoordelingsformulieren merkt het panel op dat het de feedback kan volgen, maar het de navolgbaarheid nog ten goede zal komen wanneer de assessoren duidelijker aangeven welke bewijsstukken van het portfolio in het bijzonder aanleiding zijn geweest om tot het betreffende oordeel te komen.

Weging en Oordeel

Het panel komt tot de slotsom dat de studenten met hun afstudeerportfolio's aantonen dat zij de beoogde leerresultaten realiseren. Bovendien is het panel, evenals het werkveld, positief over de relevantie van de beroepsproducten voor de beroepspraktijk. De complexiteit van de opdrachten verdient in een aantal gevallen nog aandacht. Hiervoor heeft de opleiding reeds een passende maatregel ingevoerd, waarbij de opdrachten vooraf worden gecheckt op complexiteit. De navolgbaarheid van de beoordelingen kan nog verder worden vergroot. Op basis van de afstudeerportfolio's concludeert het panel dat de studenten worden opgeleid voor het brede werkveld van communicatie en van advertising. De afgestudeerden worden door het werkveld nadrukkelijk herkend als studenten Fontys Communicatie in Eindhoven. Ook de studenten zelf zijn content met de kennis en vaardigheden die zij tijdens hun opleiding hebben opgedaan. Zij kunnen hiermee in de praktijk goed uit de voeten.

Gelet op de conclusie van het panel dat de studenten de beoogde leerresultaten realiseren, komt het voor standaard 4 tot het oordeel 'voldoet'.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

De opleiding beschikt over een gevalideerde set kerncompetenties, een met het werkveld afgestemde profilering en een gedegen en attractief onderwijsprogramma dat studenten de mogelijkheid biedt om hun interesses te ontdekken en zich te ontwikkelen tot de communicatieprofessional die zij willen worden.

De opleiding blijft zich op gecontroleerde wijze continu vernieuwen op aan te sluiten bij zowel de ontwikkelingen in het werkveld als bij onderwijskundige vernieuwingen. Zij beschikt over een gekwalificeerd en bevoegen docententeam en levert studenten af die voldoen aan hbo-bachelorniveau. De afstudeerrichtingen Communicatie en Advertising zouden nog meer voordeel kunnen halen uit de aanwezigheid van ICM. Toetsing gebeurt op een valide, betrouwbare en transparante wijze.

Buiten het beoordelingskader om wil het panel opmerken dat de Communicatie-opleiding van FHEC, zijnde de oudste Communicatie-opleiding van Nederland, zichzelf wat dat betreft landelijk nog mee mag profileren en haar trots over die lange geschiedenis naar buiten toe uit mag dragen.

De bacheloropleiding Communicatie van Fontys Hogeschool Economie & Communicatie voldoet volgens het panel met haar drie afstudeerrichtingen op de vier onderzochte standaarden aan de basiskwaliteit. Op basis van de beslisregels van de NVAO komt het panel tot een positief advies over de kwaliteit van de opleiding.

Het panel adviseert de NVAO om de hbo-bacheloropleiding Communicatie van Fontys Hogeschool Economie en Communicatie, onderdeel van Fontys Hogeschool, opnieuw te accrediteren voor een periode van zes jaar.

6. AANBEVELINGEN

In dit hoofdstuk beschrijft het panel de belangrijkste aanbevelingen, die ook reeds bij de standaarden zijn benoemd.

- Benut de aanwezigheid van ICM voor o.a. de ontwikkeling van interculturele vaardigheden van studenten uit de afstudeerrichtingen Communicatie en Advertising.
- Versterk de verbinding met de (FHEC) lectoraten, zodat studenten vaker kunnen kiezen om te participeren in een lectoraatsonderzoek.
- Besteed aandacht aan de feedbackgeletterdheid van de docenten. Geef de studenten meer 'op maat' feedback via de beoordelingsformulieren.
- Zorg ervoor dat de opdrachten die studenten zelf werven en uitvoeren om de kerncompetenties aan te tonen, voldoende complex zijn.
- Vergroot de navolgbaarheid van de beoordelingen van het afstuderen door als assessor duidelijker aan te geven welke bewijsstukken uit het portfolio in het bijzonder aanleiding zijn geweest om tot het desbetreffende oordeel te komen.

BIJLAGE I**Scoretabel**

Scoretabel paneloordelen Fontys Hogeschool Economie en Communicatie hbo-bacheloropleiding Communicatie voltijd (deeltijd-flex in afbouw)	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde leerresultaten	Voldoet
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	Voldoet
Standaard 3. Toetsing	Voldoet
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	Voldoet
Algemeen eindoordeel	Positief

BIJLAGE II**Programma, werkwijze en beslisregels****Auditprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling t.b.v. hbo-bacheloropleiding
Communicatie – Fontys Hogeschool Economie en Communicatie – 22 november 2022**

Tijd	Onderdeel / gesprekspartners (incl. namen en functies)⁷
8.15 – 8.45	Inloop panel: melden bij balie R3, Rachelsmolen 1, Eindhoven.
	Docent Journey
9.00- 10.00	Welkom en gesprek MT – FHEC <ul style="list-style-type: none"> • Instituutsdirecteur FHEC • Opleidingsmanager Communicatie • Teamleider FPE
10.00- 10.15	Vooroverleg/pauze panel
10.15- 11.00	Docentgesprek (worklab)
11.00- 11.30	Vroege lunch
	Student Journey
11.30- 12.15	Studentgesprek (worklab) <ul style="list-style-type: none"> • Student Jaar 4 CO, vz OC • Student Jaar 4 ICM, lid OC • Student Jaar 2 ICM, lid OC • Student Jaar 4 CO • Student Jaar 2 Advertising • Student Jaar 4 CO • Student Jaar 4 CO • Student Jaar 1 CO
12.15- 12.45	Kijkje in een les
12.45- 13.15	Pauze
13.15- 14.00	Gesprek Examencommissie / Toetscommissie <ul style="list-style-type: none"> • Voorzitter Examencommissie • Lid Examencommissie • Lid Examencommissie • Lid Examencommissie • Lid Toetscommissie • Lid Toetscommissie

⁷NB. In verband met de privacywetgeving zijn hier uitsluitend de functies/rollen van gesprekspartners opgenomen. De namen van de gesprekspartners zijn bij de secretaris van het auditpanel bekend.

14.00-14.30	Frietje met praktijkgericht onderzoek (tribune worklab)
14.30-14.45	Pauze
	Werkveld Journey
14.45-15.00	Korte film studenten en het werkveld
15.00-15.45	<p>Werkveldgesprek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lid Critical Connectors, head of communications at DAE • Lid Critical Connectors, Global head of digital communication at ASML • Lid Critical Connectors, Strategy & Innovation director at Happy Horizon • Lid Critical Connectors, Communications lead digital transformation at Philips <ul style="list-style-type: none"> • Alumnus 21/22 - afstudeerrichting advertising, freelance strateeg & ontwerper) • Alumnus 21/22 – afstudeerrichting CO, campagnemanager at UM Nederland) • Alumnus 19/20 – afstudeerrichting FPE, adviseur marketing & communicatie at Lumens)
15.45-16.00	Pauze
16.00-16.45	Overleg panel incl. eventueel aanvullende gesprekken / pending issues
17.00-17.15	Pauze
17.15-17.45	Eindoordeel

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland' van september 2018. Daarin staan de standaarden vermeld waarop het auditpanel zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het auditpanel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

De secretaris lichtte het auditpanel voorafgaand aan de visitatie uitgebreid voor over het beoordelingskader en de -procedure en over de van hen verwachte attitude voor, tijdens en na de visitatie. Tevens zorgde de secretaris voor een kalibratie van het auditpanel door de interpretatie van de standaarden, de oordelen en de beslisregels door te nemen. Tijdens het audittraject bewaakte de secretaris de correcte procesgang, zag erop toe dat het oordeel van het auditpanel conform het kader tot stand kwam en ondersteunde het proces van de oordeelsvorming.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de betreffende opleiding. Voorafgaand aan het locatiebezoek vond een voorbereidend intern paneloverleg plaats waarin het auditpanel het informatiedossier en de onderliggende documenten besprak. Bovendien zijn de bevindingen van het auditpanel over de eindwerken tijdens het vooroverleg onderling gedeeld.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Het auditpanel bood studenten, docenten en andere betrokkenen bij de opleiding die niet waren opgenomen in het programma van het locatiebezoek, de gelegenheid om zaken onder de aandacht te brengen die zij van belang achten voor de beoordeling. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding de mogelijkheid daartoe tijdig en op correcte wijze bij hen onder de aandacht heeft gebracht en hen heeft geïnformeerd over hoe zij contact konden opnemen met de secretaris van het auditpanel. Het auditpanel ontving geen reacties.

Afstemming deelpanels binnen het cluster

De visitatie binnen dit cluster is uitgevoerd door de visitatiebureaus Hobéon, NQA en AeQui waarbij Hobéon drie hogescholen, NQA twee en AeQui twee hogescholen heeft beoordeeld. Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de auditpanels geborgd door de ondersteuning van zo veel mogelijk dezelfde secretaris vanuit zowel Hobéon als NQA en door de inzet van getrainde voorzitters.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een standaard 'voldoet', 'voldoet ten dele' of 'voldoet niet' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, September 2018'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding. Het eindoordeel over de opleiding luidt: 'positief', 'positief onder voorwaarden' of 'negatief'.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende beoordelingskader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Beperkte opleidingsbeoordeling

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief indien alle standaarden 'voldoet' scoren.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief onder voorwaarden indien Standaard 1 voldoet en maximaal twee standaarden een 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het auditpanel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval negatief indien:

- een of meer standaarden 'voldoet niet' scoren
- standaard 1 'voldoet ten dele' scoort
- een of twee standaarden 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het auditpanel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- drie of meer standaarden 'voldoet ten dele' scoren.

BIJLAGE III

Lijst geraadpleegde documenten

- Domeinspecifiek referentiekader en de leerresultaten van de opleiding
- FHEC Kerndocument – Curriculum/Didactiek/Toetsing
- Handleiding Assessments voor Assessoren
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van
 - leerresultaten, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docenten en studiepunten.
- Jaarverslag examencommissie
- Jaarverslag opleidingscommissie
- KLOTS-schema 2021-2022
- LOCO kwalificaties
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel
 - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
- Overzichtslijst van *alle* recente eindwerken
- Procesjourney ontwikkelingen Communicatie FHEC (PCDA-cyclus)
- Representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal.
- Schematisch programmaoverzicht
- Studiehandleiding Advertising jaar 4 (2021-2022)
- Studiehandleiding jaar 4 (2021-2022)
- Toetsbeleid FPE
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Zelfevaluatierapport opleiding

Het panel heeft van vijftien studenten de eindwerken bestudeerd.

Om redenen van privacy zijn de namen van afgestudeerden en hun studentnummers van wie het panel de eindwerken heeft bekeken niet opgenomen in deze rapportage. Namen van de afgestudeerde studenten, hun studentnummer evenals de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditpanel.

BIJLAGE IV Panelsamenstelling

Op 19 augustus 2022 en 13 september 2022 (gewijzigde samenstelling) heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de opleiding Communicatie van Fontys Hogeschool Economie en Communicatie, onder het nummer PA-1103. Deze opleiding behoort tot onderstaande visitatiegroep.

Naam visitatiegroep:	HBO Communicatie groep 1
-------------------------	--------------------------

De secretaris van het auditpanel beschikt over nadere informatie over de samenstelling en expertise van de panelleden die in bovengenoemde visitatiegroep zijn ingezet.

In onderstaande tabel volgen korte functiebeschrijvingen van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit beoordelingsrapport beschreven opleiding.

Naam	Rol	Korte functiebeschrijvingen
Dhr. Drs. F. (Frank) Vriens	Voorzitter	Onderwijskundig beleidsadviseur Leer en Innovatiecentrum Avans Hogeschool en lid van het Avans transitieteam naar meer Flexibel Onderwijs.
Mevr. S. (Sandra) Oom	Lid	Opleidingsmanager CMD en lid kernteam Avans Creative Innovation van Avans Hogeschool.
Dhr. R. (Roland) van Maanen	Lid	Mede-oprichter PIT Agency (interim Communicatie en Marketing projecten)
Mevr. T. (Tirza) de Haas	Studentlid	Student Communicatie aan de Hogeschool Utrecht
Mevr. I.A.M. (Inge) van der Hoorn Msc	Secretaris	Adviseur bij Hobéon en geregistreerd secretaris bij de NVAO.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende ten minste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Hobéon

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag
+31 (0)70 30 66 800
info@hobéon.nl
www.hobéon.nl